

Szülők és pedagógusok a gyermeki reziliencia szolgálatában

A lélektani rugalmasságot elősegítő tényezők rendszere

V. Hírvivők Konferencia

Égni kiégés nélkül-kötelességeink hálójában

Gál Ferenc Főiskola ESZTK, Gyula-Szeged

Dr. Homoki Andrea docens

Lélektani rugalmasság

másképpen:

REZILIENCIA
(belső és külső tényezők)

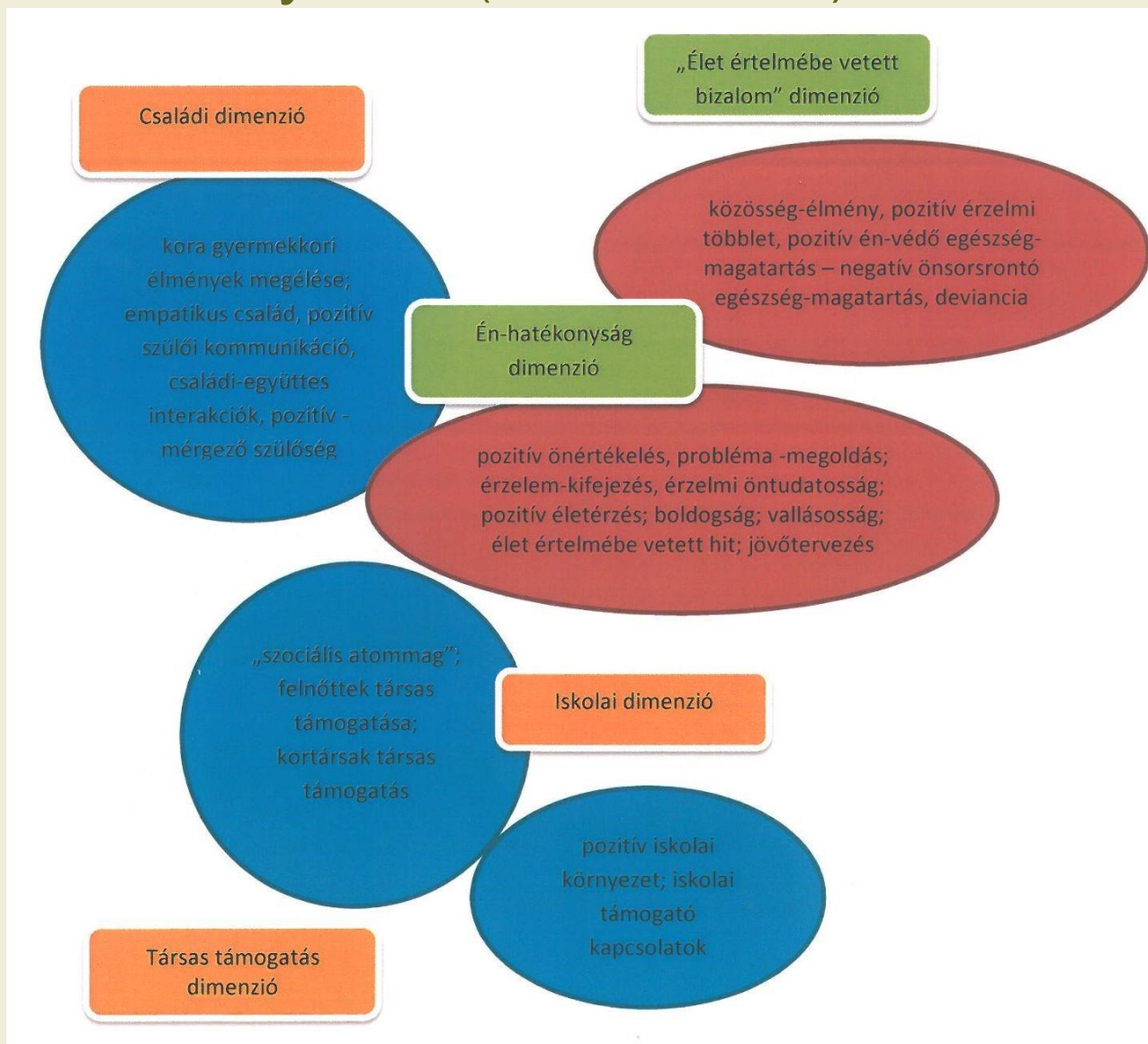
varázslatosmagyarország.hu☺

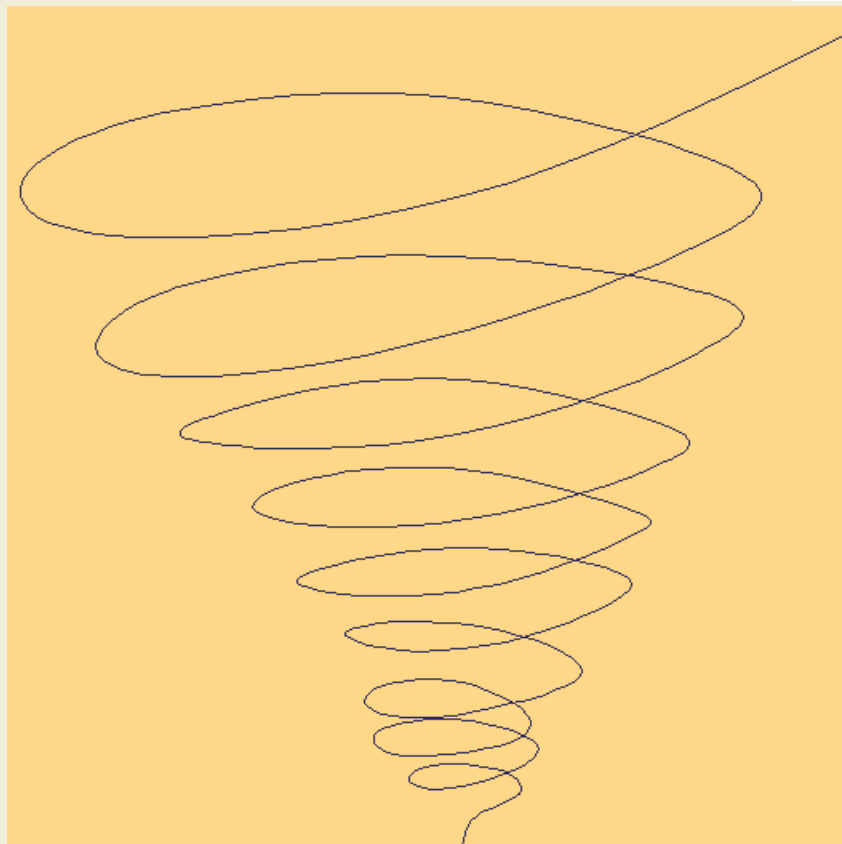
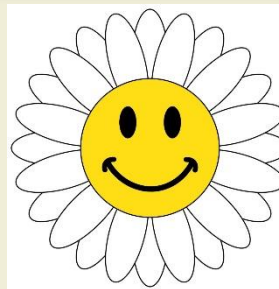
Ann Masten (2001): „ordinary magic”
hétköznapi varázslat

Serdülő korban lévő gyermekek boldogulását meghatározó tényezők (Homoki 2013)

Multidimenzionalitás

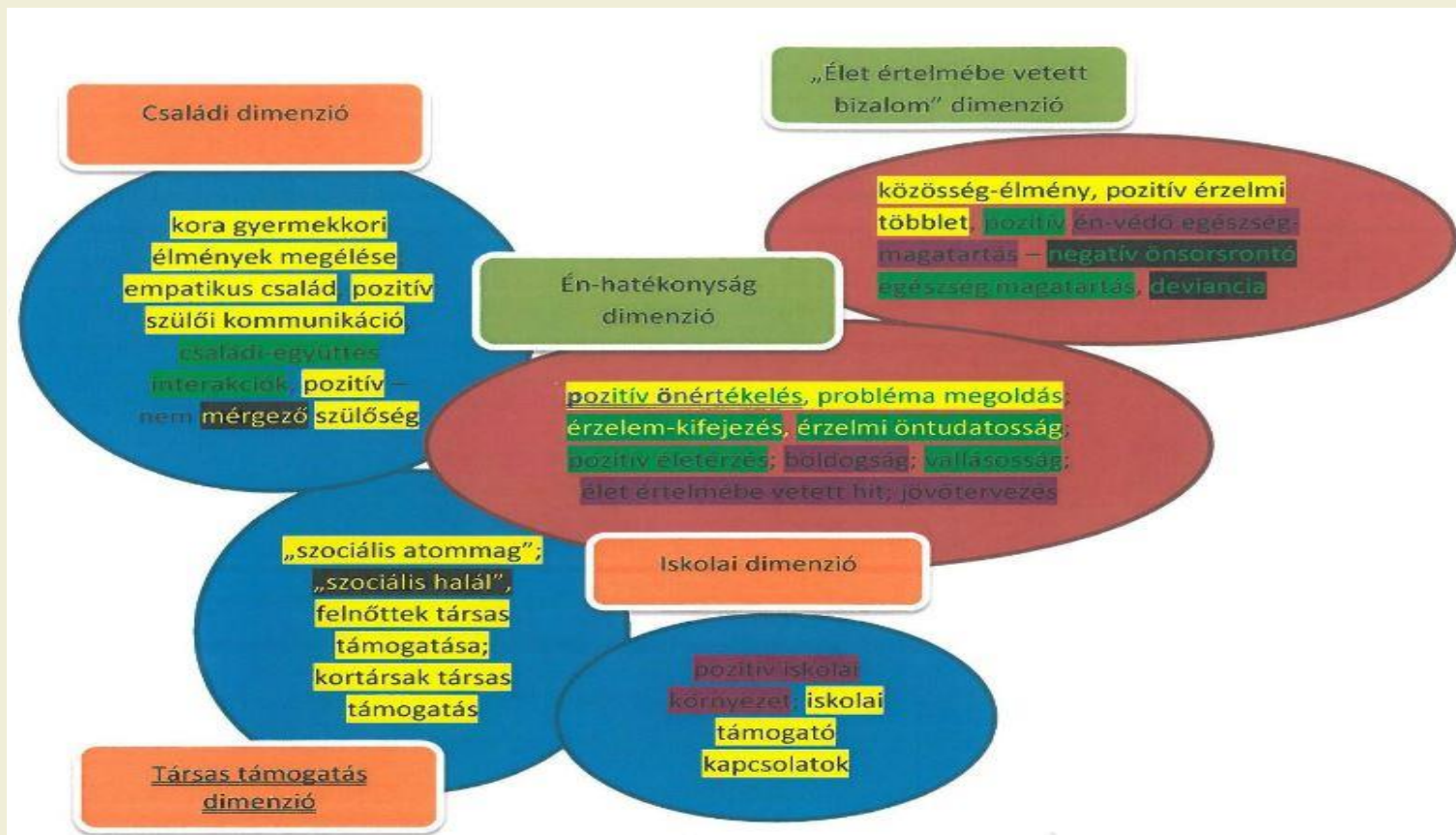

Shofield&Beek (2005)
Spirál-effektus

Chicetti-Cohen (2006) A hosszan tartó
nehézségekkel szembeni ellenállás.

A gyermekvédelemben élő gyermekek rezilienciájának meghatározó tényezői

2. Reziliencia – **multidimenzióális** jelenség, **fejleszhető tényezők** rendszerének megismertetése szakemberekkel (2016/2018)

A szemléletváltás mint közös gyermek-nevelő szükséglet

Az Alföld északi és déli régióinak LHH kistérségeiben élő halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek körében folytatott reziliencia vizsgálat eredményei szerint a 12 éven felüliek körében **az iskola járul hozzá legkevésbé rezilienciát előrejelző, azt elősegítő készségeik, képességeik fejlesztéséhez.**

Csapó Benő (2014) **reziliens tanulók** értelmezését, miszerint kedvezőtlen körülményeik ellenére is jól teljesítenek az iskolában, fontos kihangsúlyozni, hogy ezekben az **esetekben ez csak igen alacsony százalékban (28%) az iskola érdeme.**

Rekurzivitás, reciprocitás – közös érdek, szükséglet

Belső

erőforrások Külső

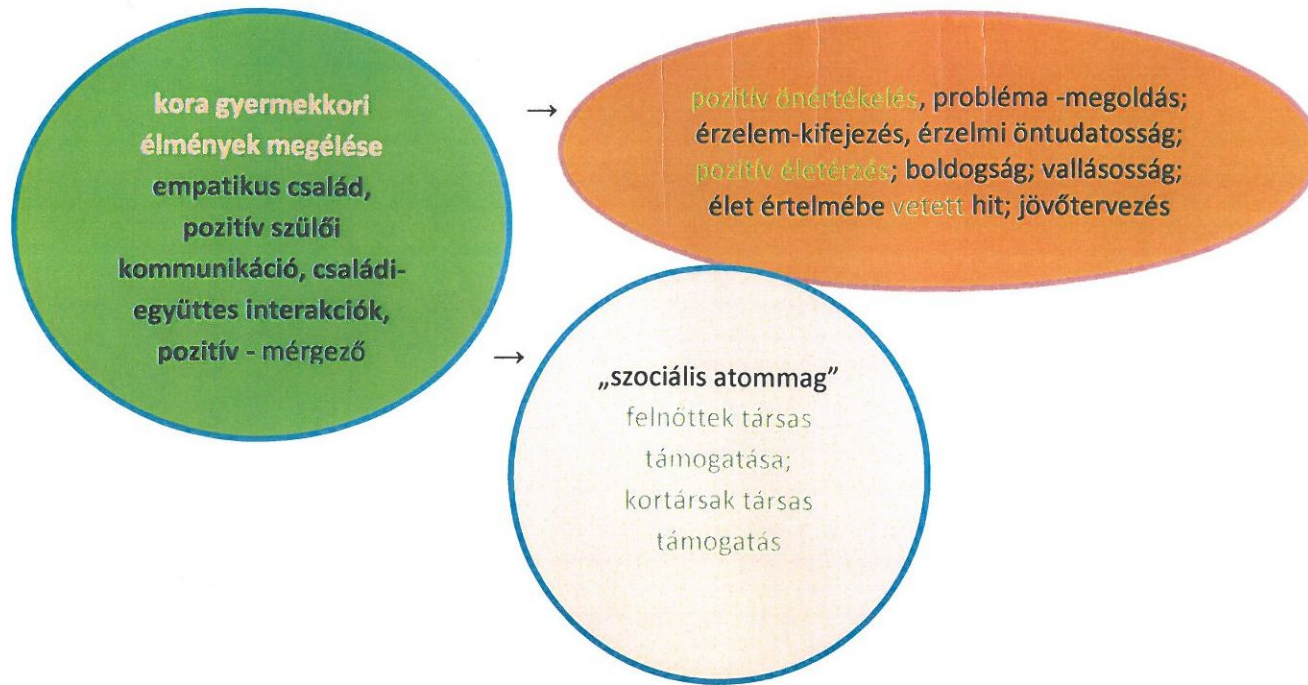
fejlesztési lehetőségei

A reziliens tanulók boldogulási lehetőségeit főként serdülőkorban az **én-hatékonysághoz sorolható készségek és képességek** növelik legnagyobb arányban, mint a „**rugalmasságot**” **elősegítő pozitív önértékelés, önbizalom** markáns tényezőként.

Iskolai környezetben rejlő erő: közösségi terek, társas támogató kapcsolatok, **közösségi élmények** megéléséből fakadó erő, szakmai illetve szervezeti együttműködések látens hatása kimutatható.

Család – Én-hatékonyság – Társas támogatás

Forrás: Saját szerkesztés, 2014.

Szülői kompetenciák fejlesztésére irányuló programok – tervezési fázis (mérés)

- Kommunikációt
- Konfliktuskezelést
- Érzelmek (+, -) megélésének, kifejezésének képességét
- Empátiát
- Problémamegoldó képességét
- Önismeretét
 - életmód
 - egészségtudatosság

Hatékonyságellenőrzés

- Mérések ütemezése
(bemenet-kimenet)
- Eszköz alkalmazása egyénre szabottan történhet
- Eredmények és összefüggések áttekintése
családi konzultáció során

Szülői attitűd (15) struktúrája:

Családi interakció, kommunikáció alskála;
Párkapcsolati viszony alskála ;
Gyermekhez való viszony alskála

15 ítemes szülői attitűd skála változói	Korrigált item-total korreláció
1. A családban könnyen szót értünk egymással, általában nem vitázunk.	0,316
2. Minden nap beszélgetünk a társammal.	0,341
3. Nevetni szoktunk együtt.	0,339
4. Simogatással, összebújással, puszival is kifejezzük egymás iránti szeretetünket.	0,294
5. Van olyan szó, vagy „titkos jelünk”, amivel minden nap tudtára adjuk egymásnak az érzéseinket.	0,322
6. A gyerek valamelyikünknek minden nap beszámol érzéseiről, kifejezi azokat olykor nevetéssel, sírással, néha flegmán dacol.	0,423
7. Könnyen tudom vigasztalni, biztatni, a gyereket, ha sírva fakad.	0,270
8. Családi (konfliktusokba) vitákba, veszekedésekbe a gyerek is belekeveredik. [fordított tétel]	0,343
9. Együtt étkezünk, egyszerre ülünk asztalhoz. (legalább egy alkalommal/nap)	0,564
10. Estéink ugyanúgy zajlanak minden nap.	0,305
11. Gyermekemnek (amíg kicsi volt) minden este mondtam mesét.	0,358
12. Könyvet nézeget(t)ünk, énekelni is szoktam neki(k).	0,347
13. Szoktunk együtt imádkozni.	0,232
14. Mesélek neki(k) a gyermekkoromról.	0,687
15. Szoktam arról beszélni, mit csináltak a gyerekek, mikor kicsik voltak.	0,637

Modellprogramok - helyszínek

- **Szülői kompetencia fejlesztése – modellprogram (Budapest)**
- **BeST – modellprogram (Sopron)**
- **Segítünk, hogy segíthessen!!!!”-modellprogram (Pécs)**
- **Szülői kompetenciák fejlesztése családsegítő és esetmenedzser intenzív együttműködésével „multi – team” működtetésével”- Pincétől a padlásig modellprogram (Szekszárd)**
- **Kompetenciafejlesztő Intenzív Családtámogatás KINCS - modellprogram (Szentés)**

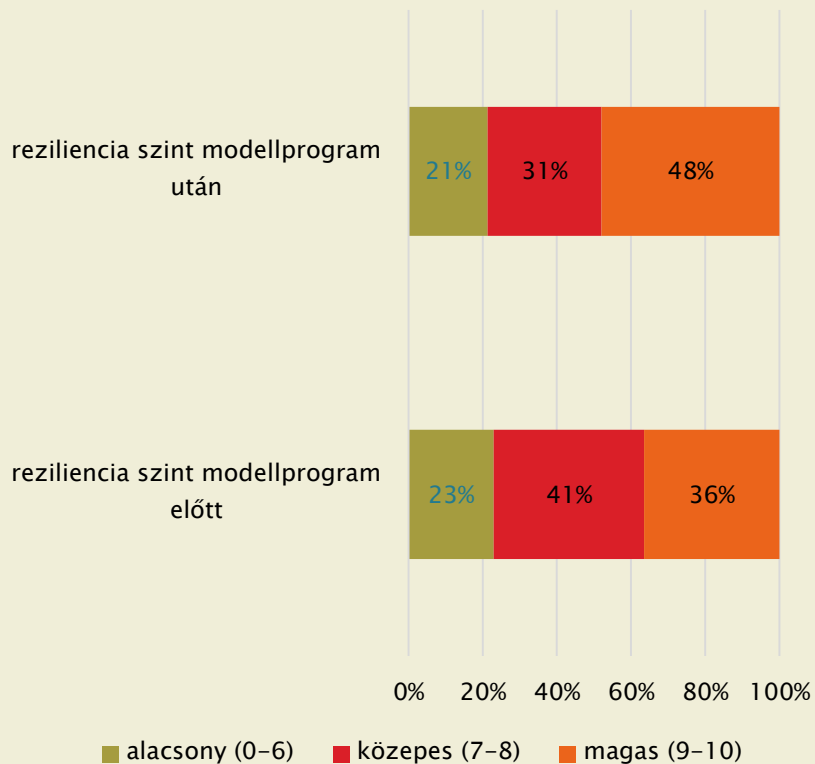
Fejlesztési célok - reziliencia

- **önismeret**
- **aktivitás**
- **kommunikációs készség**
- **probléma megoldás, helyzetfelismerés,**
- **bizalom, önbizalom, önértékelés**
- **anya-gyermek kapcsolat mélyítése (empátia, bizalom, nyílt szeretetkommunikáció, érzelem megélés, kifejezés technikái)**
- **családi belső és külső támogató kapcsolatok, együttműködési stratégiák fejlesztése**
- **szülői érzékenyítés a gyermekek életkori és egyéni testi, lelki, mentális szükségleteire**
- **családi együttes tevékenységek fejlesztése**

Célcsoportok: szülők, 0-18 éves gyermekek

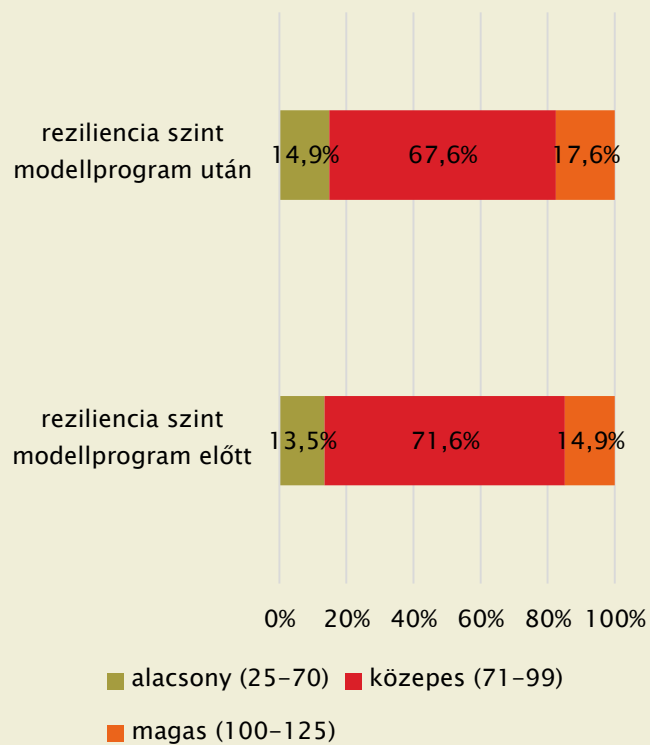

Gyermeki reziliencia szint (10 év alattiaknál) modellprogram előtt és után

12% - magas

Gyermeki reziliencia szint (10-18 éveseknél) modellprogram előtt és után

3% - magas

Eredmények

- azok a gyermekek, akiknek **korai családi élményeik pozitívak**, serdülőkorukban is **pozitívabban ítélik** meg a **szüleikkel megélt kapcsolataikat** gyermekvédelmi státuszuktól függetlenül - még akkor is, ha nincs napi élő kapcsolat közöttük.
- a **koragyermekkorai élmények** hatással vannak a **serdülőkori önértékelésre, probléma megoldásra, a pozitív önértékelésre**
- nyitottabbak, pozitívabban élik meg a **társas, szervezeti, közösségi élményeiket** azok, akiknek koragyermekkorai reprezentációik pozitívabbak
- azoknak, akiknek **pozitív kora gyermekkorai élményeik** meghatározóak, a **társas támogatottságuk** is nagyobb az iskolai, szabadidős térben is ami azért fontos, mert eredményeink szerint → az iskolai környezetből fakadó támogatottság érzése magasabb önbizalommal jár együtt, a **pozitív önértékelés, önbizalom és pozitív önmegélés, életérzések** növelik az **iskolai sikeresség** esélyét.

Gyerek(ek) szívéről, szájából...

Öröm:

„Jolán kutyám amikor vidám, megsimogatom, játszik velem, rám ugrik.”

„Amikor apa, anya és én elmegyünk biciklizni.”

„Ha apával focizok.”

Félelem:

„Amikor kiabálnak velem.”

„Rosszat álmodom.”

„Ki vagyok takarózva a sötétben, félek.”

Szeretet:

„Azért szeretem Anyát-Apát, mert: (részletek)

„...mindig kedves és szép.”

„...puszil, szeret.”

„...szoktam vele játszani, nem tudom hogy miért szeretem, csak nagyon szeretem.”

„...együtt nyírjuk a fűvet, meg szoktunk legózni, meg együtt TV-t nézünk, de valamikor elalszik közben.”

„...focizik velem, biciklizni és birkózni is szoktunk.”

 Köszönöm a megtisztelő figyelmüket!

